

**Oripään kunnan
opiskeluhoitosuunnitelma
2023**

Oripään koulu

Oripään sivistyslautakunta 2.5.2023

1. **Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut .....s. 3**
2. **Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen /toimintatavat.....s. 6**
3. **Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen.....s. 14**
4. **Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa .....s. 19**
5. **Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen ..... s. 19**

1. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhoolto on sekä perusopetuslaissa tarkoitettu oppilashuolto että lukiolaissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu opiskelijahuolto.

Tässä suunnitelmassa käytetään oppilas- ja opiskeluhooltolain käsitteistön sijasta perusopetuksen opiskeluhoollosta nimitystä oppilashuolto, opiskelijasta käsitettä oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä.

Oripään koulussa oppilashuollon suunnitelmien kokonaisuus muodostuu kahdesta suunnitelmasta, jotka yhdessä ohjaavat oppilashuollon suunnittelua ja toteutusta.

- tämä opiskeluhooltosuunnitelma
- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon on kirjattu oppilashuoltoja koskeva osuus

Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen opetussuunnitelman.

Opiskeluhoolto toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman valmistelussa. Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhooltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi.

Varha tuottaa kouluterveydenhuollon, koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut. Oppilashuolto järjestetään lähipalveluna.

Oripään kunta on mukana perustettaessa 01.08.2014 alkaen opetuksen ja koulutuksen järjestäjäkohtaista, opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaavan monialaisen opiskeluhoollon ohjausryhmää. Ohjausryhmä toimii yhteistyössä Loimaan alueen kuntien kanssa, joita ovat Oripää, Pöytyä, Loimaa, Koski TL ja Marttila.

Lisäksi toimii koulun ja opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaava oppilaitoskohtainen opiskeluhooltoryhmä. Oripään koululle. Yksittäisen oppilaan tai opiskelijan taikka tietyn oppilas- tai opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseen liittyvien asioiden käsittelemistä varten kootaan tapauskohtaisesti monialainen asiantuntijaryhmä.

1.1. Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut (htv)

Palvelu	tarve	käytettävissä oleva palvelu
kouluterveydenhuolto	0,1	0,1
kuraattori	0,4	0,4
koulupsykologi	0,13	0,13

1.2. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden toteutumista seurataan monialaisesti oppilashuoltoryhmän kokouksissa (pj. rehtori) sekä tarpeen vaatiessa opettajainkokouksissa että henkilökunnan viikkopalaverissa. Tapaamisissa suunnitellaan myös toimenpiteitä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden vahvistamiseksi. Oppilaita ja huoltajia pyritään kuulemaan ja osallistamaan päätöksenteossa. Koulun toimintaa ohjaavat em. asioissa monet suunnitelmat kuten esim. toimintamalli oppilaan poissaoloissa tai turvallisuus- ja kriisisuunnitelma.

Luokanopettajat ovat ensisijaisessa vastuussa oppilaiden poissaolojen seuraamisessa ja puuttumisessa poissaoloihin. He ilmoittavat luvattomista poissaoloista huoltajille. tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käyttöä ehkäistään valistuksella lähinnä 5.-6.-luokalla. Jos käyttöä esiintyisi, puututtaisiin käyttöön nollatoleranssilla yhteistyössä huoltajien kanssa. Kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa paikalla on aina vähintään rehtori. Tarpeen mukaan pääluottamushenkilö tai ao. työntekijä jne.

1.3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

Yksilökohtaisella opiskeluhoitolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoiton kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhoitossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea. **Yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen.** Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuihin hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin tapahtuu opettajan tai oppilashuoltoryhmän jäsenen toimesta, kun tarvetta ilmenee. Aluksi otetaan yhteyttä huoltajiin.

Oppilaan opettaja (tai ohr:n jäsen) kutsuu yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän koolle ja hankkii suostumuksen oppilashuoltoon huoltajalta.

Koollekutsuja laatii opiskeluhoitokertomusten sivistys-verkkolevylle. Rehtori on vastuuhenkilö opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokertomukselle.

Rehtori vastaa yhdessä oppilaan opettajan kanssa tarvittavan opiskeluhoiton järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä.

Laajassa terveystarkastuksessa luokilla 1 ja 5 suostumuksen hankkimisesta vastaa kouluterveydenhoitaja.

Huoltajat ilmoittavat kouluunilmoittautumislomakkeessa oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet. Lääkärintodistus vaaditaan erityisruokavalioon lukuunottamatta laktoosi-intoleranssia. Koulunkäyntiohjaajat voivat antaa suostumuksensa koulupäivän aikaisen lääkityksen antamiseen.

1.4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten **yhteinen tehtävä**. Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen **osallisuus** opiskeluhoollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti **opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä**.

- oppilashuoltosuunnitelma käsitellään opettajainkokouksessa
- koulukuraattori osallistuu opiskeluhoitoa käsittelevien osuukien laatimisessa koskien yhteistyötä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalvelujen tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa
- kuuleminen oppilashuoltoryhmässä
- kodin ja koulun yhteistyötä koskeva osio annetaan huoltajille lausuntokierrokselle
- opiskeluhoollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen ja sairaalaopetuksen yhteydessä
- yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi
- yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille vanhempainilloissa ja lausuntokierroksella, oppilashuoltosuunnitelma julkaistaan kunnan sivuilla

1.5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista koulujen kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan **opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa** tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

- Koulukiusaamisen ehkäisemisen toimintamalli (KiVa)
- Toimintamalli väkivaltatilanteisiin
- Turvallisuus- ja kriisisuunnitelma

2. Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat

Yhteisöllisellä oppilashuollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko kouluyhteisössä edistetään oppilaiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä.

Yhteisöllisen oppilashuollon edistäminen kuuluu kaikille koulu yhteisössä työskenteleville osana heidän päivittäistä toimintaansa.

Oppilashuollossa siirretään painopistettä ongelmien ratkaisemisesta *ennaltaehkäisyyn* suuntaan. Ennaltaehkäisyyn keinona on ennen muuta ns. yhteisöllinen oppilashuolto, jolla halutaan tukea koko koulu yhteisöä.

Oppilashuollon päähuomio on yhteisöllisessä ennaltaehkäisevässä oppilashuollossa, johon kaikki koulun toimijat osallistuvat. Koulutuksen järjestäjän toimesta oppilashuollon yleistä suunnittelua, kehittämistä, ohjausta ja arviointia varten perustetaan monialainen opiskelu huollon ohjausryhmä ja koulun tasolla toimiva koulu kohtainen oppilashuoltoryhmä, joka vastaa koulun oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista.

Oppilashuollon ohjausryhmä ja koulu kohtaisen oppilashuoltoryhmän toimintatavat ja käytännöt

Oppilashuollon ohjausryhmä vastaa opetuksen oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista ennaltaehkäisevästi. Ryhmä selvittää kunnan oppilashuollolliset tarpeet oppilailta, henkilöstöltä ja huoltajilta.

Oppilashuollon ohjausryhmään kuuluvat mm. sivistysjohtajat, rehtorien, opinto-ohjaajien ja erityisopettajien edustajat, sekä koulukuraattorien, koulupsykologien ja kouluterveydenhuollon edustajat. Ohjausryhmää voidaan täydentää esim. Varhan, perhepalveluiden, koulupoliisin ja seurakuntien edustajilla. Ryhmä kokoontuu tarvittaessa useammin. Oppilashuollon ohjausryhmä koostuu Loimaan alueen kunnista.

Koulu kohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa koulun oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmä suunnittelee ja toteuttaa ohjausryhmän tarvekartoituksen pohjalta oppilashuollolliset toimenpiteet koulun tasolle (esim. hankkeet). Ryhmän puheenjohtajana toimii koulun rehtori. Muina jäseninä siihen kuuluvat Oripään koulussa kouluterveydenhoitaja, koulukuraattori, koulupsykologi ja erityisopettaja. Tarvittaessa ryhmän työskentelyyn voivat osallistua myös muut oppilashuoltotyöhön osallistuvat. Ryhmä voi myös konsultoida opettajaa ja luoda opettajille välineitä kohdata haastava oppilas, ryhmä tai luokka esim. järjestämällä luokka-astekohtaisia pedagogisia oppilashuoltoja. Ryhmä kokoontuu muutaman kerran lukukaudessa.

Koulu kohtaisen oppilashuoltoryhmän jäsenten tehtävät:

Rehtori vastaa ryhmän koollekutsusta ja toimii ryhmän puheenjohtajana.

Erityisopettajan työn tarkoituksena on turvata jokaiselle oppilaalle sopiva opetus, tarpeellinen tuki, kuntoutus ja apuvälineet. Pyrkimyksenä on myös tarjota mahdollisuus oppivelvollisuuden suorittamiseen omien edellytysten mukaisesti.

Kouluterveydenhoitaja vastaa oppilaan terveyden seuraamisesta ja edistämisestä yhteistyössä huoltajien kanssa. Tarvittaessa hän pyytää lääkärin konsultaatiota. *Kuraattorin* työn tavoitteena on oppilaiden hyvinvoinnin, myönteisen kokonaiskehityksen ja koulunkäynnin tukeminen sekä hyvinvoinnin edistäminen koulu yhteisössä sosiaalityön keinoin. Kuraattorin työ painottuu ennaltaehkäisevään työhön.

Koulupsykologi vastaa psykologisista tutkimuksista koskien ennen muuta oppimisvaikeuksia, vanhemmuuden tukemisesta, ohjauksesta, neuvonnasta ja hoidosta.

Lastensuojelun sosiaalityöntekijä vastaa lapsen ja hänen perheensä kokonaisvaltaisesta tukemisesta.

Yhteisöllisen oppilashuollon ohjausryhmän jäsenten (koulun ulkopuoliset jäsenet) työnjako ja vastuut:

Koulupoliisi osallistuu kasvatustyöhön tarjoamalla ennalta ehkäisevää opetusta kouluissa.

Tavoitteellinen työskentely edellyttää jatkuvaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta vanhempien, opettajien ja muiden lapsen ja nuoren psykososiaaliseen verkostoon kuuluvien kanssa. Yhteistyö koulun ulkopuolisten lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien tahojen kanssa yhteisöllisen oppilashuollon kehittämisessä Yhteisöllisen oppilashuollon kehittäminen painottuu oppilashuollon ohjausryhmän säännöllisiin tapaamisiin **kerran lukukaudessa**.

Yhteistyö oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheissa sekä jatko- opintojen suunnittelussa

Perusopetuksessa toteutettavan ohjauksen ja oppilashuoltotyön yksi keskeisistä tavoitteista on tukea niitä oppilaita, joilla on opiskelussaan vaikeuksia tai jotka ovat vaarassa jäädä koulutuksen tai työelämän ulko-puolelle. Oppilaita tuetaan myös silloin, kun he siirtyvät kouluasteelta toiselle. Siirtymiin liittyy erityisesti sosiaalisen tuen tarve ja tiedon kulun haasteet.

Ohjauksen tulee jatkua yhtenäisesti koko perusopetuksen ajan siten, että kaikki opettajat toimivat yhteistyössä oppilaan opintopolun aikana ja opiskelun nivelvaiheissa (esikoulusta kouluun, 6.luokalta 7. luokalle ja yläkoulusta toiselle asteelle).

Kaikkien opettajien tehtävänä on ohjata oppilasta oppiaineiden opiskelussa sekä auttaa häntä opiskelutaitojen kehittämisessä ja pyrkiä ennaltaehkäisemään opintoihin liittyvien ongelmien syntymisessä. Lisäksi jokaisen opettajan tehtävänä on oppilaiden persoonallisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen.

Lukuvuoden aikana kaikille oppilaille ja huoltajille annetaan ohjausta ja tietoa perusopetuksen työtavoista. Edelleen huoltajille selvitetään, kuinka ohjaus koulussa on järjestetty sekä miten on hoidettu opiskeluun, oppilashuoltoon ja tukipalveluihin liittyvät asiat koulukohtaisesti.

Lukuvuoden mittaan järjestettävissä henkilökohtaisissa tapaamisissa, vanhempainilloissa ja muissa tapaamisissa opettajat käyvät läpi oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyviä kysymyksiä yhdessä huoltajien kanssa.

Koulussamme ohjauksesta vastaavat luokanopettajat yhdessä oppilashuoltohenkilöstön kanssa.

Lisäksi eri oppiaineiden opetussuunnitelmien sisältöihin kuuluu yrittäjyyteen, työelämän vaatimusten ja taitojen opettamiseen liittyvien asioiden käsittelyä.

Siirtyminen esikoulusta 1. luokalle: Oppilaaksi ottaminen ja ilmoittautuminen kouluissa tapahtuu helmikuussa. Toukokuussa pidetään siirtopalaveri, jossa esikoululaisten tietoja siirretään opettajille vanhempien luvalla. Toukokuussa on myös tulevien ekaluokkalaisten tutustumispäivä ja mahdollisesti vanhempainilta.

Alakoulusta yläkouluun:

Tiedonsiirtopalaverit järjestetään opettajien ja erityisopettajien kesken. Kaikille kuutosille järjestetään yhteinen tutustumispäivä.

Opetushallituksen ohje:

”Onnistuneen turvallisuuskulttuurin tunnusmerkki on, että jokainen sitoutuu omalta osaltaan riittävän vahvasti pitämään yllä turvallisuutta. Tuolloin johto on sitoutunut turvallisuusasioihin, turvallisuusasioiden hoito on organisoitu hyvin, turvallisuus on osa laadunvarmistusta ja turvallisuuskoulutus ja -opetus on hoidettu hyvin. Turvallisuuskulttuurin ylläpitäminen on

käytännön toimenpiteitä: Organisaation turvallisuussuunnitelmat pidetään ajan tasalla, uudet työntekijät perehdytetään turvallisuusjärjestelyihin, henkilökunnalle järjestetään säännöllisesti turvallisuuskoulutusta, turvallisuudesta vastaavat suorittavat jatkuvaa valvontaa ja onnettomuustilanteiden varalta harjoitellaan.”

Perusopetuslain 29 § mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.

Oppilaan ja opiskelijan terveyden edistämiseksi seurataan myös kouluyhteisön ja opiskeluympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta. Turvalliseen opiskeluympäristöön kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja koulun henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Oripään kouluille on laadittu turvallisuussuunnitelmat, jotka sisältävät toimintaohjeet erilaisissa turvallisuuteen liittyvissä tilanteissa. Turvallisuussuunnitelmat sisältävät kriisisuunnitelman, pelastussuunnitelman sekä kiusaamisenvastaisen suunnitelman.

Ympäristöterveydenhuollon terveydensuojelulain (763/94) 45 §:n perusteella kouluissa tehdään tarkastukset kolmen vuoden välein. Ryhmään kuuluvat rehtorit, terveydenhoitaja, kuraattori, työterveyshoitaja, oppilaiden edustajat, kiinteistöhuollon edustajat, työsuojelupäällikkö.

Poistumisharjoitukset tehdään vuosittain yhteistyössä palo- ja pelastustoimen kanssa.

Koulun arkipäivässä oppilaiden turvallisuudesta huolehditaan monin tavoin. Tärkeitä ovat yhteiset säännöt ja välituntivalvonta. Turvallisuutta tuovat kaikista välittäminen, riittävä tiedonkulku, järjestyssääntöjen noudattaminen ja koulun ja kodin yhteistyö.

Yhteistyö terveysneuvonnassa

Kouluterveydenhoitajan alakoulun tunnit (esim. murrosikä, ensiapu) ja hammashoitolan henkilökunnan tunnit ”hammasvalistuksesta”.

Järjestyssäännöt

Oppilaalla on velvollisuus käydä koulua eli osallistua perusopetukseen, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta. Oppilaalla on velvollisuus oppia eli suorittaa oppivelvollisuus siten, että hänellä on perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot. Oppilaan velvollisuus on myös tehdä tehtäviä ja olla kunnolla eli suorittaa tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyä asiallisesti (ei esim. kiusaa, häiritse tai tee väkivaltaa). Oppilaan tulee noudattaa järjestyssääntöjä.

Järjestyssäännöillä edistetään koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Järjestyssäännöt päivitetään tarvittaessa oppilaiden, huoltajien ja opettajien yhteistyössä.

Ensisijainen puuttumiskeino on kasvatuskeskustelu, jonka koulun opettaja tai rehtori voi määrätä enintään 2 tunniksi. Jälki-istuntoa saavat antaa koulun opettaja sekä rehtori. Kirjallisesta varoituksesta voi päättää koulun rehtori. Koulusta ja opiskelusta pidättämistä / erottamista koskevat päätökset voi tehdä vain monijäseninen toimielin. Opetuksen järjestäjä seuraa kasvatuskeskustelun, kurinpidollisten toimien, häiritsevän ja turvallisuutta vaarantavan oppilaan poistamisen, esineiden ja aineiden haltuunotto-oikeuden sekä oppilaan tavaroiden haltuunotto-oikeuden käyttöä ja toimien kehittymistä. Koulukohtaiset tiedot käsitellään koulukohtaisessa oppilashuoltoryhmässä. Kaikki

edellä mainitut toimenpiteet ilmoitetaan huoltajalle ja kirjataan opetuksen järjestäjän määräämällä tavalla.

Kasvatuskeskustelu

Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muutoin rikkoo koulun järjestystä, menettelee vilpillisesti tai kohtelee muita oppilaita tai koulun henkilökuntaa epäkunnioittavasti tai heidän ihmisarvoaan loukkaavasti, voidaan ensisijaisena toimenpiteenä määrätä osallistumaan yhteensä enintään kaksi tuntia kestävään kasvatuskeskusteluun. Kasvatuskeskustelu voidaan järjestää kerralla tai useammassa osassa koulupäivän aikana tai sen ulkopuolella. Kasvatuskeskustelussa yksilöidään toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti yhdessä oppilaan kanssa ja tarvittaessa selvitetään laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä keinot koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Kasvatuskeskusteluun määrää koulun opettaja tai rehtori. Kasvatuskeskustelu kirjataan (lomake) ja siitä ilmoitetaan oppilaan huoltajille. Huoltajalle varataan mahdollisuus osallistua kasvatuskeskusteluun tai osaan siitä, jos se katsotaan tarpeelliseksi. Suoritus osissa tai kerralla mahdollisimman pian tapahtuneesta koulupäivän aikana, ennen tai jälkeen. Keskusteluun voivat osallistua myös muut oppilaan opetukseen tai oppilashuoltoon osallistuvat henkilöt.

Kotitehtävien laiminlyönti

Jos oppilas on laiminlyönyt hänelle määrättyt kotitehtävät, hänet voidaan määrätä suorittamaan laiminlyödyt tehtävät koulupäivän aikana tai jälkeen korkeintaan tunniksi kerrallaan valvonnan alaisena.

Jälki-istunto

Opettaja tai rehtori voi jälki-istunnossa teettää kirjallisia tai suullisia tehtäviä, harjoituksia ja tehtäviä, jotka ovat kasvatusta, opetusta ja kehitystä tukevia, oikeassa suhteessa oppilaan tekoon tai laiminlyöntiin sekä ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle sopivia. Jälki-istunnossa voidaan myös edelleen velvoittaa istumaan hiljaa. Jälki-istuntoa ei voida milloin osin järjestää siten, että oppilas joutuisi sen seurauksena jäämään pois opetussuunnitelman tai muiden koulun suunnitelmien mukaisesta opetuksesta.

Häiritsevän oppilaan poistaminen opetustilanteesta

Opettaja tai rehtori voi poistaa järjestystä häiritsevän oppilaan opetustilanteesta. Mikäli oppilaan käyttäytyminen on niin uhkaavaa tai häiritsevää, että henkilökunnan tai oppilaiden turvallisuus kärsii tai opetus vaikeutuu kohtuuttomasti, rehtori voi käskä oppilaan poistumaan koulusta jäljellä olevan työpäivän ajaksi (+ tarvittaessa sitä seuraava koulupäivä) Tällaisessa tilanteessa on syytä pyytää paikalle koulun henkilökuntaan kuuluva todistaja. Opetustilanteesta poistetulle oppilaalle järjestetään asianmukainen valvonta.

Kirjallinen varoitus

Jos rikkomus jatkuu tai on vakava, oppilaalle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Kirjallinen varoitus on kurinpitovaroitus. Kirjallisen varoituksen voi antaa vain rehtori, joka tekee asiasta viranhaltijapäätöksen.

Koulusta erottaminen

Kun oppilas on käyttäytynyt niin väkivaltaisesti tai uhkaavasti, että toisen oppilaan tai koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus on kärsinyt tai vakavasti vaarantunut, ja on olemassa ilmeinen vaara, että väkivaltainen tai uhkaava käyttäytyminen toistuu, määräaikainen erottaminen voidaan panna täytäntöön sen estämättä, ettei päätös ole lainvoimainen.

Oppilas voidaan erottaa koulusta enintään kolmeksi kuukaudeksi. Määräaikaista erottamista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta lainvoimaa vailla olevana ja täytäntöönpanon alkamisen ajankohdasta on päätettävä samalla kun määräaikaista erottamisesta päätetään.

Koulusta erotetulle oppilaalle järjestetään opetus, joka estää määräajaksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan.

Työrauhaa ja turvallisuutta uhka- ja vaaratilanteissa

Ohjeet käydään läpi aina uuden viranhaltijan perehdyttämisessä ja ne ovat nähtävänä koulun opettajanhuoneissa ja kotisivuilla. Ohjeet käydään läpi myös lukuvuosittain opettajainkokouksessa.

Oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita

Jos on näköhavaintoon tai muuhun luotettavaan tietoon perustuva syy epäillä oppilaalla olevan oppitunnilla tai lukuvuosisuunnitelmaan kuuluvassa tilaisuudessa hallussaan esineitä tai aineita, joilla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta oppilasta pyydetään luovuttamaan esine tai aine pois. Jos oppilas ei luovuta pyydettyä esinettä tai ainetta, opettaja ja rehtori voivat tarkistaa oppilaan mukana olevat tavarat (mm. kassit, penaalit), oppilaan pulpetin, kaapit tai säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa (mm. taskut, lompakko). Vaatteiden päällisin puolin tunnustelu erogeeniseksi luokiteltujen alueiden kohdalta on kielletty.

Ennen tarkastusta oppilaalle ilmoitetaan tarkastuksen syy ja perustelut. Ennakoiva tai varmuuden vuoksi tapahtuva tarkastaminen ei ole luvallista. Tarkastus järjestetään yksityisessä huoneessa turvallisesti ja hienotunteisesti. Tarkastajan tulee olla oppilaan kanssa samaa sukupuolta ja tarkastuksessa tulee olla mukana toinen, oppilaan niin pyytäessä ja mahdollisuuksien rajoissa hänen toivomansa henkilö. Tarkastus on parasta järjestää koulun rehtorin johdolla. Näistä vaatimuksista voi poiketa, mikäli asian kiireellinen luonne ja turvallisuus ehdottoman välttämättömästi sitä vaativat. Mikäli oppilas vastustaa tarkastusta voimakkaasti kutsutaan paikalle poliisi. Vaatetuksen ja ihon väliseltä alueelta tarkastuksen voi suorittaa vain poliisi.

Tarkastuksesta ja haltuunotosta ilmoitetaan huoltajalle sekä annetaan opetuksen järjestäjän antaman ohjeistuksen mukainen kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle. On suositeltavaa olla yhteydessä huoltajaan ennen toimenpidettä, jos se on mahdollista. Oppilaalta otettu esine tai aine luovutetaan oppilaalle opetustilanteen tai koulupäivän päätyttyä. Kielletyt esineet ja aineet, kuten teräaseet, tupakkatuotteet tai muut täysi-ikäisen haltuun tarkoitettut aineet ja tuotteet, luovutetaan huoltajalle. Huumaavat aineet ja lainsäädännössä julkisella paikalla kiellettäväksi pidetyt esineet luovutetaan poliisille.

Takavarikoidut aineet ja esineet säilytetään koululla huolellisesti. Jos huoltaja ei kolmen kuukauden kuluessa haltuunottoa koskevasta ilmoituksesta nouda esinettä tai ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää. Rehtori hävittää ja kirjaa esineen hävittämisen.

Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Jos oppilas sairastuu ja joutuu olemaan pois koulusta, vanhempien tulee ilmoittaa poissaolosta samana päivänä esim. puhelimitse, tekstiviestinä tai Wilma-viestinä luokanopettajalle. Lomamatkat tulee pyrkiä sijoittamaan koulujen loma-aikoihin. Ennalta tiedossa oleviin poissaoloihin tulee pyytää lupa etukäteen. Luokanopettaja voi myöntää luvan enimmillään kolme (3) päivää kestäviin lomiin. Pidempiin lomiin lupa tulee anoa kirjallisesti. yli 3 pv kestävät lomat anotaan rehtorilta.

Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Koulutapaturmia ehkäistään kartoittamalla riskit ja vaaranpaikat muun muassa sisätiloissa, koulupihoilla ja koulumatkoilla. Eri turvallisuushaasteiden kartoittamiseksi ympäristöä tarkastellaan myös erilaisten käyttäjien ja siellä harjoitettavan toiminnan näkökulmasta.

Koulun ensiaputaitoiset työntekijöiden ensiaputaidot pidetään ajan tasalla. Hoitoa tarvitseva oppilas ohjataan kouluterveydenhoitajalle/terveysasemalle tai vakavissa tapauksissa tilataan ambulanssi. Tapaturman sattuessa ollaan yhteydessä oppilaan huoltajaan. Koululla on vakuutus, joka korvaa koulutapaturmasta johtuvat hoitokulut. Koulutapaturmasta tehdään aina ilmoitus (korvausasiat).

Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen
Tupakkatuotteiden hallussapito on kielletty alle 18-vuotiailta. Hallussapito- ja käyttökielto on kirjattu koulun järjestyssääntöihin. Koulun järjestyssäännöistä informoidaan oppilaita ja heidän huoltajiaan lukuvuosittain.

Koulutuksen järjestäjä asettaa näkyville tupakointikieltoa osoittavat opasteet sekä koulujen sisätiloihin että koulujen käytössä oleville ulkoalueille. Opasteet ovat ohjeena myös koulujen iltakäyttäjille sekä muille koulussa asioiville. Koulun rehtori ja opettajat ovat velvollisia puuttumaan koulun alueella tupakoimiseen.

Ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan vaikuttamalla päihteitä koskeviin tietoihin ja asenteisiin. Teemoja käsitellään oppilaiden kanssa tunneilla (terveystieto) ja kouluterveydenhuollon tarkastuksissa sekä vanhemmille suunnatuissa vanhempainilloissa moniammatillisesti (esim. koulun terveydenhoitaja ja kuraattori).

Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet

Koulumatkakuljetukset hoidetaan perusopetusasetuksen mukaan.

Kuljetusjärjestelyistä johtuen kuljetusoppilaille voi tulla odotustunteja. Odottelu-aika on vietettävä koulun rajojen sisäpuolella. Kouluautoihin nouseaan ainoastaan koulun pihalta. Aamulla ennen koulun alkua ja koulun päättyessä järjestetään kuljetuksessa oleville oppilaille mahdollisuus osallistua valvottuun odotukseen.

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Oppimisympäristöllä tarkoitetaan oppimiseen liittyvää fyysisen ympäristön, psyykkisten tekijöiden ja sosiaalisten suhteiden kokonaisuutta, jossa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristön tulee tukea oppilaan kasvua ja oppimista. Sen on oltava fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallinen ja tuettava oppilaan terveyttä. Oripäin koulussa on voimassa järjestyssäännöt.

Oripäin kunnan kouluissa toteutetaan KiVa- koulu toimintasuunnitelmaa.

KiVa-koulu toimintasuunnitelma

KiVa-ohjelmaa toteutetaan luokkatasoilla 1 ja 4. Myös muille luokka-asteille pidetään KiVa-materiaaliin pohjautuvia tunteja tarpeen mukaan. Koteihin tiedotetaan KiVa-koulu - käytännöistä.

Kun ilmenee kiusaamista, asia otetaan heti käsittelyyn. Selvittelykeskusteluissa on mukana aina vähintään kaksi opettajaa, toinen haastattelee ja toinen kirjaa tapahtumat ylös. Selvittelykeskustelut käydään mahdollisimman pian (mahdollisuuksien mukaan jo samana päivänä).

Selvittelykeskusteluissa noudatetaan KiVa-koulu ohjeita ja lomakkeita. Niitä säilytetään opettajainhuoneessa. Myös kiusatun oppilaan haastattelulomake on samassa paikassa. Keskustelut kirjataan, annetut lupaukset allekirjoitetaan ja selvitysasiakirjat talletetaan KiVa-kansioon.

Seurantakeskustelu pidetään yleensä kahden viikon päästä sekä kiusaajan että kiusatun kanssa.

Vanhempia tiedotetaan tarvittaessa. Kaikki kiusaamistapaukset (myös ne, jotka eivät ohjautu KiVa-tiimille) on kirjoitettava lomakkeille ja laitettava KiVa-kansioon.

Selvittely

1. Kiusaamisepäilystä tiedon saanut aikuinen täyttää kiusaajaa haastatellessaan seulontalomakkeen, minkä avulla selvitetään esim. onko kiusaaminen toistuvaa vai lyhyt välituntitappelu. Jokaisessa kiusaamis-, tappelu yms. tapauksessa tehdään oppilaille selväksi, että he ovat toimineet tavalla, jota koulussamme ei hyväksytä.

2. Jos kiusaaminen on toistuvaa, käydään selvittelykeskustelu. Aluksi keskustellaan kiusatun kanssa uudelleen. Näin saadaan tarkennettu kuva, mitä on tapahtunut, kauanko kiusaamista jatkunut, ketkä oppilaat osallistuneet kiusaamiseen sekä ketkä jatkossa voisivat tukea kiusattua. Samalla sovitaan uudelleen tapaamisaika. Tämän keskustelun tarkoitus on tukea kiusattua oppilasta ja viestittää, että aikuiset ovat hänen puolellaan. Tiedot kirjataan lomakkeelle.

3. Seuraavaksi kiusaaja tai kiusaajat haetaan yksitellen selvittelykeskusteluun mielellään saman tunnin aikana, ettei heillä ole mahdollista puhua keskenään selvittelykeskustelujen välillä. Keskustelun tavoitteena on tehdä oppilalle selväksi, että kiusaaminen on tiedossa ja sitä ei koulussa hyväksytä ja sen on loputtava välittömästi. Keskustelussa sovitaan siitä, miten kiusaaja muuttaa toimintaansa eli lopettaa kiusaamisen. Kiusaaja allekirjoittaa yhteisen sopimuksen ja lopuksi sovitaan seurantakeskustelun aika. Luokanvalvoja ilmoittaa kotiin tapahtuneesta.

4. Noin kahden viikon jälkeen kiusattu sekä kiusaaja otetaan seurantakeskusteluun, jossa selvitetään onko kiusaaminen loppunut.

Ennalta ehkäisevät toimenpiteet

Kiusaamisesta ja syrjinnästä keskustellaan henkilökunnan ja opettajien yhteisessä kokouksessa, jonka aikana sovitaan yhteisistä menettelytavoista. Koulun koko henkilökunnan tehtävä on seurata oppilaiden käyttäytymistä. Kiusaaminen on teemana usein kaikkien luokkien vanhempainilloissa. Kiusaamisesta on helpompi puhua kotona kuin koulussa, joten myös vanhempien on tärkeää tietää toimintatavat ongelmien ilmaantuessa. Tunneilla myös keskustellaan kiusaamisesta; miten se voidaan ehkäistä, mitä pitäisi tehdä, jos sitä ilmenee, ja miltä se tuntuu. Myös terveystiedon tunneilla asiaa käsitellään ja seurataan. Kiusaamista ehkäistään järjestämällä esim. toimintapäiviä luokkahengen kohottamiseksi.

Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Oripään koululle on laadittu kriisivalmiussuunnitelma, jossa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Kriisisuunnitelma on valmisteltu yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset kuten pelastussuunnitelma

Kriisityön tavoitteet

Koulun kriisityön tavoitteena on tunnistaa kriisit ja toimia niissä nopeasti, tehokkaasti ja hallitusti. Kriisisuunnitelman avulla koulu vahvistaa yhteisön ja sen jäsenten kykyä selviytyä vaikeista tilanteista ja siten myös tukea koulun henkilöstön jaksamista. Kriisin selvittäminen koulutasolla on välttämätöntä, koska koulu on aina merkittävä paikka lasten ja nuorten elämässä. Kouluyhteisö ja sen jäsenet voivat muodostaa vahvan suojaa ja turvaa antavan tuen kriisin kohdanneille.

Tiedottaminen kriisitilanteissa

Henkilö, joka on saanut tiedon tapahtuneesta, tiedottaa siitä rehtorille, tai jos rehtori ei ole paikalla vararehtorille.

Vastuu kriisitilanteissa

Kokonaisvastuu kuuluu rehtorille, joka informoi opettajakuntaa, oppilaita ja muuta koulun henkilökuntaa tapahtuneesta. Rehtori antaa opettajalle ohjeita ja oikeata tietoa tapahtuneesta huhujen ehkäisemiseksi ja tiedottaa vanhemmille. Rehtori kutsuu tarvittaessa kriisiryhmän avukseen ja hoitaa tarvittaessa yhteydet poliisiin ja tarvittaessa yhteydet lehdistöön. Kriisitilanteessa toimintavastuu on aluksi läsnä olevalla aikuisella. Opettajan ensisijaisena tehtävänä on kriisitilanteessa huolehtia omista oppilaistaan. Jokaisella yhteisön jäsenellä on velvollisuus auttaa ja jokaisella on oikeus saada apua. Vakavan kriisin selvittelyn ja käsittelyn hoitaa koulun kriisiryhmä (rehtorit, kouluterveydenhoitaja, kuraattori, koulupsykologi ja erityisopettajat).

Kriisiryhmän tehtävät

- * ottaa selvää tosiasioista, sopii jatkotoimien organisoimisesta ja tiedottamisesta
- * miettii tarvittavien toimien laajuuden, delegoinnin ja koordinoinnin, harkitsee ulkopuolisen avun ja konsultaation tarpeellisuuden
- * tiedottaa koulun henkilökunnalle asiasta
- * päättää kuka vastaa tiedottamisesta koulun ulkopuolella (jos on kysymys henkilökriisistä, on tiedottamisesta ja asian käsittelytavasta sovittava perheen kanssa)
- * päättää kuka kertoo ja miten koulun oppilaille sekä
- * suunnittelee, millä tavoin estetään huhujen leviäminen
- * huolehtii, ettei kukaan jää yksin vaikeassa tilanteessa ja
- * kannustaa kuuntelemaan ja keskustelemaan asioista myös kotona
- * vastaa koulun kriisivalmiudesta ja järjestää tarvittaessa koulutusta

3. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen

Oripään koulussa yksittäisen oppilaan taikka tietyn oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseen liittyvien asioiden käsittelemistä varten kootaan tapauskohtaisesti monialainen asiantuntijaryhmä. Oripään koulussa monialaisten asiantuntijaryhmien kokoontumisajat sovitaan lukuvuosittain.

Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämisessä korostuu erityisesti luokanopettajan ja luokanvalvojan rooli, sillä hän on oppilaan lähiohjaaja, joka tuntee oppilaan kokonaisvaltaisesti. Hän seuraa luokan, oppilaan opintojen edistymistä ja kehittymistä.

Oppilashuoltoryhmän (monialaisen asiantuntijaryhmän) jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta. Konsultaatiota pyytävä saa ilmaista salassa pidettäviä tietoja. Tietoja saa antaa, jotka ovat välttämättömiä virka-aputehtävän, toimeksiannon tai omaan lukuun muutoin suoritettavan tehtävän suorittamiseksi, muitakin tietoja saa antaa, jos niiden poistaminen suuren määrän tai verrattavan syyn vuoksi ei ilmeisesti ole tarkoituksenmukaista. Annettujen tietojen salassapidosta ja suojaamisesta on varmistuttava asianmukaisesti.

Oppilaan omat toivomukset on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten ominaisuuksiensa mukaisesti.

Alaikäisellä ja vajaavaltaisella on oikeus kieltää huoltajaa tai muuta laillista edustajaa osallistumasta itseään koskevan asian käsittelyyn ja saamasta häntä koskevia tietoja painavasta syystä, jos ei selvästi vastoin hänen etuaan. Arvion edun vastaisuudesta tekee oppilashuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö.

Huoltajalla ei oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä oppilashuollon palveluja.

Asian käsittely monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu oppilaan suostumukseen. Ellei oppilaalla ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, suostumuksen antaa huoltaja. Oppilaan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia oppilashuollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä. Ellei oppilaalla ole edellytyksiä arvioida itsenäisesti asian merkitystä, huoltaja tai muu laillinen edustaja voi antaa suostumuksen hänen sijastaan.

Yhteistyö kouluterveydenhuollon kanssa

Kouluterveydenhuoltoon kuuluu:

- oppilaan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tukeminen
- oppilaan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen ja tukeminen sekä pitkäaikaisesti sairaan lapsen omahoidon tukeminen yhteistyössä muiden oppilashuollon toimijoiden kanssa sekä tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja -hoitoon ohjaaminen
- kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta
- suun terveydenhuolto
- oppilaan terveydentilan toteamista varten tarpeelliset erikoistutkimukset

Määräaikaiset terveystarkastukset ja terveysneuvonta

Koko ikäluokan kattavat terveystarkastukset muodostavat kouluterveydenhuollon toiminnan rungon ja mahdollistavat jokaisen oppilaan ja hänen perheensä tapaamisen. Tarkastuksissa arvioidaan monipuolisesti oppilaan fyysistä ja psykososiaalista terveydentilaa suhteessa ikään ja kehitysvaiheeseen ja pyritään löytämään mahdolliset sairaudet sekä terveyttä ja hyvinvointia uhkaavat tekijät. Kouluterveydenhuollon henkilöstö on avainasemassa ongelmien varhaisessa havaitsemisessa ja tuen tarjoamisessa. Kouluterveydenhuoltoon kuuluvat vuosittaiset terveystarkastukset, joista 1., 5. ja 8. luokan terveystarkastukset ovat laajoja. Terveystarkastukseen sisältyy aina yksilöllinen terveysneuvonta.

Laajat terveystarkastukset

Laajassa terveystarkastuksessa kouluterveydenhoitaja ja lääkäri arvioivat yhdessä oppilaan terveyden ja hyvinvoinnin lisäksi aina myös koko perheen hyvinvointia ja vanhemmat kutsutaan mukaan. Tarkastukseen sisältyy vanhempien haastattelu sekä opettajan arvio oppilaan selviytymisestä koulussa ja tarvittaessa tehdään yhteistyötä muiden oppilashuollon toimijoiden kanssa.

Terveyden edistämisen lisäksi tavoitteena on tunnistaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa oppilaan ja hänen perheensä erityisen tuen tarpeet ja järjestää tarvittava tuki sekä seurata tilanteen edistymistä yhdessä laaditun suunnitelman mukaisesti. Terveystarkastuksia tehdään myös yksilöllisen tarpeen mukaan myös muina ajankohtina, esim. koulun uusille oppilaille.

Tarkastuksista poisjäävien tuen tarve selvitetään, koska tiedetään, että tarkastuksista poisjääneiden riski syrjäytymiseen on suurempi kuin niihin osallistuneilla. Tuen tarvetta voidaan selvittää esimerkiksi ottamalla yhteyttä perheeseen tai järjestämällä kotikäyntiä.

Terveystarkastusten lisäksi kouluterveydenhuollossa tavataan asiakkaita yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Kouluterveydenhuollon tärkeä työmuoto ovat avoimet vastaanotot, joille oppilaat voivat tulla aikaa varaamatta keskustelemaan oireistaan ja mieltään vaivaavista asioista.

Terveystarkastuksissa kerätään anonyymiä tietoa luokan ja koulun hyvinvointitilanteesta. Tätä tietoa hyödynnetään oppilashuollon yhteisöllisten toimenpiteiden suunnitteluun, oppilashuollon toimintasuunnitelman laadintaan ja kuntatason suunnittelutyöhön.

Kouluyhteisön ja -ympäristön terveellisyys, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen
Kouluterveydenhuolto tarkastaa kouluyhteisön ja ympäristön terveellisyys ja turvallisuuden yhteistyössä monien muiden tahojen kanssa joka kolmas vuosi. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista seurataan vuosittain. Kouluterveydenhuolto on mukana laatimassa koulun oppilashuollon suunnitelmaa ja siihen sisältyviä erilaisten ongelma- ja kriisitilanteiden toimintamalleja.

Yhteistyö muun oppilashuolto- ja opetushenkilöstön kanssa

Kouluterveydenhuolto on osa koulujen moniammatillista oppilashuoltoa. Se tekee kiinteää yhteistyötä opettajien, koulukuraattorin, koulupsykologin, sosiaalitoimen ja muun oppilashuoltohenkilöstön kanssa sekä yhteisön hyvinvoinnin edistämisen, ennaltaehkäisy, terveystarkastusten että yksilöllisen tuen järjestämisen osa-alueilla. Tietojen siirto tapahtuu salassapitosäännöksiä noudattaen.

Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa
Kouluterveydenhuoltoon ja koululääkäritoimintaan ei kuulu varsinainen sairaudenhoito, paitsi ensiapu koulutapaturmissa ja ensihoito-ohjeet sairastuneille. Koululaisten sairaanhoidolliset asiat hoidetaan pääsääntöisesti terveysasemilla, vanhemmat varaavat tarvittaessa ajan terveysasemalle.

Lääkitys koulupäivän aikana

Tyypillisiä pidempiaikaisia lääkitystarpeita koulussa ovat diabeetikoiden lääkityksen järjestäminen. Tavallisia ovat myös ensiapuun tarkoitetut lääkitykset esimerkiksi vaikeasti allergisilla, astmaatikoilla tai epileptikoilla. Myös muut pitkäaikaissairaudet voivat edellyttää lääkitystä koulupäivän aikana. Usein työntekijän tehtävänä on annostella huoltajan toimittama lääkeannos, mikäli se on tarkoitettu koulussa tai aamu- tai iltapäivätoiminnassa otettavaksi. Tällöin ohjeesta ja lääkkeen toimittamisesta vastaa ensisijassa huoltaja ja lääkkeen antamisesta toimintayksikön työntekijä.

Lääkehoidon järjestäminen koulussa

Lääkehoidon toteuttaminen koulussa perustuu oppilaan ja hänen huoltajiensa sekä lääkehoitoa toteuttavan työntekijän ja toimintayksikön johdon väliseen yhteiseen *sopimukseen*. Kouluja sekä koululaisille järjestettävää aamu- ja iltapäivätoimintaa voidaan pitää niin sanottuina lääkehoidon epätyypillisinä alueina. Näillä epätyypillisillä alueilla lääkehoitoa toteuttavat usein lääkehoitoon kouluttamattomat henkilöt. Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut valtakunnalliset ohjeet (STM 2005) lääkehoidon toteuttamisesta erilaisissa toimintaympäristöissä. Opetustoimen lainsäädäntö ei määrittele työntekijöiden lääkehoitoon osallistumista, *eikä työntekijöitä siten voida tehtävään velvoittaa*. Yhteistyön merkitys lääkehoidon koulutuksen saaneiden terveydenhuollon ammattihenkilöiden kanssa korostuu erityisesti näillä lääkehoitoa toteuttavilla epätyypillisillä alueilla. Ennen suostumuksensa antamista lääkehoitoon ryhtyvälle työntekijälle ja hänen esimiehelleen tulee selvittää lääkitsemiseen liittyvät vastuut ja velvollisuudet. Lääkitsemiseen, silloin kun se on työnantajan hyväksymää toimintaa, liittyvä vastuu ja mahdolliset vahingonkorvauskysymykset ratkaistaan samoin periaattein kuin koulutyössä yleensäkin.

Koulutus lääkehoitoon

Lääkehoitoon kouluttamaton henkilöstö voi osallistua luonnollista tietä annettavan ja ihon alle pistettävän lääkehoidon toteuttamiseen yksittäistapauksissa tai tilannekohtaisen harkinnan ja riittävän lisäkoulutuksen jälkeen. Koulutuksen antaa laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö ja kirjallisen luvan terveydenhuollon toiminnasta vastaava lääkäri. Yleensä erikoissairaanhoidon diabeteshoitajat antavat pistosopetuksen ja kirjallisen pistoslunan diabeetikkolapsen hoitoon osallistuville. Opetuksen ja pistoslunan voi antaa myös perusterveydenhuollossa toimiva terveydenhuollon ammattihenkilö, esimerkiksi terveydenhoitaja. Diabeteshoitajalla tai muulla

hoitajalla tulee tätä varten olla yksikkönsä diabeteslääkärin tai ylilääkärin valtuutus pistosopetukseen. Lääkehoidon osaaminen tulee varmistaa säännöllisesti. Lisäkoulutuksen järjestäjä vastaa lääkehoidon koulutuksen laadusta, laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö näytön vastaanottamisesta ja luvan myöntänyt lääkäri tehtävän edellyttämän osaamisen ja lisäkoulutuksen tason määrittelystä.

Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä

Oppilaalla on oikeus saada työpäivinä opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Oppilasta autetaan koulunkäyntiin liittyvissä vaikeuksissa eri tukimuodoin. Tukimuoto määräytyy yksilöllisesti vaikeuksien laadun ja laajuuden mukaan. Keskeistä on tuen tarpeen varhainen tunnistaminen, tukitoimien aloittaminen ja yhteistyö huoltajien kanssa.

Yleiseen tukeen kuuluvat tukiopeus, eriyttäminen, osa-aikainen erityisopetus, samanaikaisopetus. Tukea antaa luokanopettaja/aineenopettaja tai erityisopettaja. Tuen piirissä ovat kaikki koulun oppilaat.

Tehostettua tukea annetaan silloin, kun yleinen tuki ei riitä. Oppimissuunnitelma laaditaan yhdessä huoltajien kanssa, tavoitteena tukea oppilasta yleisopetuksen oppimäärän suorittamisessa.

Tehostettua tukea antaa luokanopettaja tai erityisopettaja oppilaalle laaditun oppimissuunnitelman mukaan.

Erityistä tukea annetaan silloin, kun tehostetun tuen tavoitteet eivät toteudu. Oppimäärä/oppimäärät yksilöllistetään tarpeen mukaan oppilaan omien edellytysten mukaan. Oppilaalle laaditaan HOJKS (henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma) yhdessä huoltajien kanssa.

Erityistä tukea annetaan yleensä pienryhmissä tai osa-aikaisessa erityisopetuksessa.

Sairaalan lapsen ja nuoren opettaminen

Oikeus opetukseen kuuluu myös sairaalassa oleville lapsille. Peruskoululain 4 §:n mukaan sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin kuin hänen terveystensä ja muut olosuhteet huomioon ottaen on mahdollista.

Sairaalakoulu on silta lapsen arkeen. Koulu on normaalia, ikätasoon kuuluvaa toimintaa vaikeassakin elämäntilanteessa. Koulu tukee tervettä puolta lapsen elämässä. Sairaus ei ole este opiskeluun. Lapsella on oikeus oppilaana oloon ja oppimiseen sairaalassa ollessaan.

Sairaalaopetuksen määrä ja opetusjärjestelyt riippuvat oppilaan terveydentilasta. Esimerkiksi tartuntavaarassa olevien lasten opetus järjestetään vuoteen vierellä yksilöopetuksena. Kun lapsi voi liikkua vuoteen/ pyörätuolin avulla tai omin jaloin, oppilaat saavat ryhmäopetusta sairaalan koulutiloissa.

Mielenterveyden pulmista kärsivät oppilaat saavat yksilöopetusta osastolla, jos kyseessä on esim. kriisi- tai vierihoido. Lasten- ja nuortenpsykiatrisessa avo- tai osastohoidossa olevien oppilaiden opetus toteutetaan sairaalakoulussa pienryhmä- tai luokkamuotoisena erityisopetuksena.

Hoitojaksojen lyhentyessä sairaalakouluissa on kehitetty lisäpalvelumuotoja nivelvaiheisiin, joissa oppilas on tulossa hoitoon tai palaamassa hoitojakson jälkeen omaan kouluunsa. Sairaala- ja kotikoulu järjestävät yhteisiä neuvotteluja. Opettajat ja oppilashuollon henkilöt voivat olla myös puhelinyhteydessä sairaalakoulun henkilöstöön. Joissakin sairaalakouluissa hoitojonossa oleva oppilas voi saada odotusajaksi koulupaikan sairaalakoulussa.

Sairaalan lapsen ja nuoren opetuksessa yhteistyön tärkeys korostuu. Jos lapsella on terveyteen liittyviä ongelmia, opettaja saa tietoa lääkityksestä, apuvälineistä, terapioiden, kuntoutumiskeinoista jne. keskusteluissa huoltajien ja koulun oppilashuoltoryhmän kanssa. Huoltajien suostumuksella saa lisätietoa oppilasta hoitavilta henkilöiltä sekä sairaalakoulusta.

Somaattisesti pitkäaikaissairailla lapsilla voi olla vaikeuksia hyväksyä sairautensa ja oppia elämään sen kanssa. Tämä tulee huomioida koulussa, jotta kohtuuttomia oppimisen esteitä ei pääse syntymään. Oppilaiden mielenterveyden pulmat aiheuttavat usein syyllisyyttä,

huonommuudentunnetta ja häpeää sekä lapsissa että heidän huoltajissaan. Huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä sekä koulun oppimisympäristöissä tulee korostua arvostava, ammatillinen aikuisuus. Sen avulla voidaan kohdata kipeitäkin asioita ja auttaa oppilasta löytämään paikkansa kouluyhteisössä tasavertaisena toimijana.

Oppilashuollon tuki kurinpitorangaistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä Oripään koulussa huolehditaan siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitorangaistus tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi järjestetään tarvittava oppilashuolto. Kouluissa järjestetään opetustilanteesta poistetulle oppilaalle asianmukainen valvonta. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Koulusta erottamisesta tiedotetaan myös sosiaalihuoltoa.

Oppilashuoltokertomusten laatiminen ja säilytys

Kun yksittäisen opiskelijan oppilashuollon asiaa käsitellään monialaisessa asiantuntijaryhmässä, *asiantuntijaryhmän vastuuhenkilön (luokanopettaja tai joskus erityisopettaja) on kirjattava tarpeelliset tiedot oppilashuoltokertomukseen.* Myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet voivat tehdä tällaisia kirjauksia salassapitovelvoitteiden estämättä.

Oppilashuoltokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan yksittäisen oppilaan:

*nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot;

*asian aihe ja vireillepanija;

*oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimet;

*tiedot asian käsittelystä oppilashuoltoryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot;

*toteutetut toimet;

*kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa.

Jos sivulliselle annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu. Oppilashuoltokertomusta päivittävät opettajat, ja ylläpidosta vastaa rehtori.

4. Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Huoltajalla on oikeus yhteistyöhön koulun kanssa opetuksessa ja yhteistyöhön koulun kanssa laadittaessa lapselle oppimissuunnitelma sekä käsiteltäessä tehostetun tuen aloittamista ja järjestämistä pedagogisen arvion perusteella moniammatillisesti oppilashuoltotyössä.

Huoltajalla on oikeus tulla kuulluksi ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä ja jos oppilaan opiskelun järjestetään erityisin opetusjärjestelyin. Huoltajalla on oikeus tulla kuulluksi myös, jos oppilasta ollaan jättämässä vuosiluokalle oppilaan yleisen koulumenestyksen vuoksi. Lisäksi huoltajalla on oikeus tulla kuulluksi ennen kurinpitorangaistuksen antamista oppilaalle ja

saada ilmoitus muista oppilaaseen kohdistetuista ojentamisista. Huoltajalla on oikeus seurata opetusta, joka on julkista.

5. Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

- *Koulutuksen järjestäjä* vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan *oppilaitoskohtainen opiskeluhooltosuunnitelma*. Se laaditaan yhteistyössä opiskeluhuollon toimijoiden, opiskelijoiden sekä huoltajien kanssa. Koulutuksen järjestäjä vastaa myös opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvattujen asioiden *toteutumisesta*.
- *Hyvinvointialue* vastaa opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuoltopalvelujen *järjestämisestä* opiskelijoille. Hyvinvointialueella tulee olla *alueellinen opiskeluhooltosuunnitelma* hyvinvointialueen vastuulla olevien opiskeluhooltopalvelujen järjestämiseksi. Alueellinen opiskeluhooltosuunnitelma pohjautuu alueella toimivien koulutuksen järjestäjien opiskeluhooltosuunnitelmiin.